

Вступ

З моменту виходу першого видання цієї книжки у 2007 р., на тему прив'язаності було опубліковано тисячі дослідницьких статей, книжок та оглядів. Ще тоді ми помітили, що кількість джерел вражає, однак тепер список літератури став дійсно велетенським¹. На щастя, ядро теорії прив'язаності, як і раніше, достатньо підтверджується дослідним шляхом, і категорії, за якими глави були організовані в першому виданні, актуальні і сьогодні. Тому, хоча нове видання книжки містить набагато більше інформації і цікавих напрямів, її структура залишилася практично незмінною. Тут ми узагальнюємо, систематизуємо й оцінюємо літературу, що сформувалася навколо понять *прив'язаність у дорослих* і *стиль прив'язаності*, як їх було вперше описано наприкінці 1980-х рр. у статтях Сінді Хазан і Філіпа Шейвера [1467], а також у їхньому співавторстві з Джоном Бредшоу [2977]. Крім того, коротко розглянуто ключові підходи до прив'язаності у дорослих, що були розроблені дослідниками в інших галузях психології.

Ми зібрали результати експериментів, проведених для вивчення моделі поведінкової системи прив'язаності в дорослому віці, чим надаємо стартовий майданчик усім, хто хоче зробити свій внесок або скористатися великою літературою з теорії прив'язаності у дорослих, яка ще розвивається. Наразі книжка охоплює дослідження нейронауки і біопсихології прив'язаності в початковому аналізі, психології, свідоме й несвідоме, процеси прив'язаності на різних рівнях, сферу близьких міжособистісних стосунків у діадичному контексті, а також групи і організації на більш високих рівнях. Останній розділ присвячений тому, що Абрагам Маслоу назвав “вищими аспектами людської природи” [2148], тобто зв'язкам між дослідженнями прив'язаності і різними темами особистісного розвитку, філософії та релігії.

До того як ця книжка, вже в новому втіленні, вийшла друком, студенти, науковці і клініцисти, які хотіли долучитись до спільноти дослідників прив'язаності у дорослих, мусили вивчати об'ємні теоретичні праці Джона Боулбі [403; 405–407], знайомитись з важливими психометричними та емпіричними дослідженнями Мері Ейнсворт [34], а також досконало опрацьовувати *інтерв'ю про прив'язаність у дорослих* (AAI), яке добре описано в роботах Еріка Гессе [1504] та у збірках Джуд Кессіді

¹ Список літератури можна завантажити за вказаним наприкінці книжки посиланням. — *Приміт. ред.*

і Філіпа Шейвера [565; 566]. Потім вони мали розглядати різноманітні методики самостійного оцінювання прив'язаності у дорослих, починаючи з однопунктного *опитувальника романтичної прив'язаності* (ECR) Хазан і Шейвера [1467] і закінчуючи численними багатовимірними шкалами, розробленими Коллінз і Рідом [665] та іншими авторами [431; 1077; 1171; 3042].

Чимало зацікавлених експертів, клініцистів і непрофесійних читачів були спантеличені такими поняттями, як поведінкова система, стратегії гіперактивації та деактивації, внутрішня робоча модель, безпечне місце і надійна база, баланс між прив'язаністю і дослідженням, стилі прив'язаності та ізольовані психічні системи. Вони губилися у великій кількості інструментів оцінки прив'язаності у дорослих. У цій книзі роз'яснюються всі важливі поняття, що стосуються прив'язаності, і пов'язані з ними концепції та питання.

Упродовж минулих років на тему прив'язаності було випущено ще кілька книг [186; 1075; 1385; 1466; 1658; 2289; 2481; 2713; 3051; 3054; 3111; 3575], до частини з яких ми також зробили свій внесок. Також з'явилося оновлене видання всеосяжного посібника *Handbook of Attachment* [565; 566]. Втім, перші видання значною мірою застаріли, а пізніші спеціалізовані посібники, хоча і надзвичайно цікаві й важливі, не дають цілісного, комплексного огляду всієї тематики, написаного одним автором або злагодженою авторською групою. Такі збірники містять розділи від окремих авторів і дослідницьких груп, більшу частину робіт яких ми обговорюємо в цьому виданні. У різних версіях посібника *Handbook of Attachment* дослідження, які ми докладно описуємо в цьому виданні, були зведені лише до кількох розділів, оскільки антологія охоплює також експерименти з немовлятами й малюками, методики оцінки прив'язаності у дітей та дорослих, різні види клінічних і сімейних інтервенцій, а також застосування теорії та результатів досліджень у сфері державної політики.

У цій книзі представлено всебічний огляд досліджень прив'язаності дорослих у соціальній та особистісній психології, що закладає підґрунтя для майбутніх теорій, експериментів і застосувань на практиці. Книжка може бути корисною студентам, науковцям, клініцистам і консультантам організацій та, серед іншого, стати точкою відліку для всіх, хто хоче охопити значний обсяг первинної літератури про прив'язаність у дорослих. Ґрунтуючись на отриманих запитаннях у рамках симпозіумів та зібрань авторів, а також з огляду на безліч електронних листів із проханнями про поради, вважаємо, що ця книжка буде також цікавою і корисною широкому колу читачів.

Подяки

Ми хотіли би подякувати студентам і колегам, які зробили внесок у наше дослідження прив'язаності та у створення цієї книги.

Маріо Мікулінцер дякує Віктору Флоріану, Рамі Толмачу, Ісраелю Орбаху, Гуріт Бірнбаум, Еті Берант, Нету Хорешу, Оріт Нахміас, Гіладу Гіршбергеру, Дані Перег, Омрі Гіллату, Нілі Лаві, Шірі Лаві, Наамі Бар-Она, Орену Гура, Ейлін Лахат, Ельдаду Рому, Галії Діллер, Вереді Гвірц, Дару Сарелу, Лімор Барабі, Рівці Давидовіч, Озу Гутерману, Моран Шемеш, Інбал Орбах, Йоніт Дорон.

Філіп Шейвер дякує Сінді Хазан, Лі Кіркпатріку, Кім Бартолом'ю, Келлі Бреннан, Лінді Кунс, Марі Тідвелл, Гаррі Райсу, Джулі Ротбард, Дарії Папалія, Кену Леві, Кетрін Кларк, Лінн Купер, Лайлі Коскі, Гіларі Морган, Крісу Фрейлі, Майку Коену, Дорі Шахнеру, Робін Едельштейн, Іці Алонсо-Арбіол, Омрі Джіллату, Рейчел Ніцберг, Джошу Гарту, Еріку Нофтлу, Тому Кроуфорду, Одрі Брассар.

Ми дуже вдячні Кім Бартолом'ю, Еті Берант, Деббі Девіс, Брук Фіні, Джуді Фіні, Гері Каранцасу, Бренту Маллінкродту, Офрі Мейзелес, Паулі П'єтромонако, Джефу Сімпсону і двом анонімним рецензентам за те, що вони прочитали всю або частину чернетки цієї книжки і внесли багато корисних пропозицій. Ми також дякуємо Фонду Аміні, Інституту Фетцера, Фонду Маркіонне, Національному науковому фонду, Мережі позитивної психології, та Фонду Темплтона за багаторічну підтримку нашої роботи. Дякуємо видавництву The Guilford Press в особі головного редактора Сеймура Вайнгартена і завідувачки редакції Керолін Грем за те, що вони були турботливими і підтримуючими друзями для нас та інших дослідників прив'язаності. Також висловлюємо вдячність Дженніфер ДеПріма, Джинні Танг та Діанні Батлер за ретельне редагування, перевірку даних і підготовку книги до друку.

Присвячуємо цю книжку членам наших родин: дякуємо, що любили, підтримували нас і навчили більшого щодо прив'язаності і турботи, ніж можна собі уявити або висловити словами.